

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління та національної безпеки Кафедра економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

Силабус навчальної дисципліни «Національна та регіональна економіка»

1. Профіль дисципліни

Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»	Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування Кількість кредитів на курс – 4 Загальна кількість годин на курс – 120 Рік підготовки, семестр – 2-й рік підготовки, 4-й семестр Компонент освітньої програми: <i>обов'язкова</i> Цикл підготовки: <i>професійний</i> Мова викладання: українська
--	--

2. Інформація про викладача

Викладач (-і)	СИМОНЕНКО Леся Іванівна
Профайл викладача (-ів)	https://polissiauniver.edu.ua/симоненко-леся-іванівна
Контактна інформація	Номер телефону: 0964623608 контактний E-mail: lesia.simonenko@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=1012
Консультації	Аудиторно (316) та онлайн за розкладом

3. Анотація до дисципліни

(Короткий опис курсу та його актуальність)

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти сучасних теоретичних і практичних знань, умінь і навичок з питань управління процесами з реалізації потенціалу розвитку національної та регіональної економіки.

Завдання курсу. Під час вивчення курсу національна та регіональна економіка розглядатиметься в таких аспектах: кількісному, як процес підвищення життєвого рівня населення в результаті зростання доходів на душу населення; якісному, як системи поглядів і політик які визначають напрями поступу нації та держави. Бачення економічного розвитку України до 2030 року об'єднане чотирма напрямами: справедливий соціальний розвиток; стале економічне зростання та зайнятість; ефективне управління; екологічна рівновага та розбудова стійкості.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

- а) загальних (ЗК): ЗК08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- б) спеціальних/фахових (СК/ФК):

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН01. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- понятійно-категорійний апарат з питань національної та регіональної економіки;
- складові національної і регіональної економіки;
- функції, завдання та цілі органів публічної влади щодо управління національною економікою;
- методи аналізу національної та регіональної економіки для прийняття відповідних управлінських рішень;

вміти:

- оцінювати фактори, що впливають на національну та регіональну економіку;
- визначати оптимальні моделі управління національною та регіональною економікою;
- обґрунтовувати ефективність форм і методів управління національною та регіональною економікою;
- системно оцінювати стратегії розвитку національної та регіональної економіки.

4. Організація навчання

4.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	24	6
Практичні / лабораторні	24	6
Самостійна робота	72	108

4.2. Зміст початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Змістовний модуль 1. Національна економіка: стратегії, потенціал та структура				
1	T1	<p>Тема 1. Національна економіка як об'єкт публічного управління.</p> <p>Національна економіка як цілісна соціально-економічна система та об'єкт публічного управління. Предмет і завдання дисципліни в системі підготовки фахівців з публічного управління та адміністрування. Взаємозв'язок економіки, публічної політики та управлінських рішень.</p>	8	8

		<p>Основні показники стану національної економіки (валовий внутрішній продукт, національний дохід, структура валової доданої вартості, соціально-економічні індикатори розвитку). Статистична база аналізу національної економіки.</p> <p>Тіньова економіка як системний виклик економічному розвитку: причини виникнення, методи оцінювання, вплив на фіскальну та соціально-економічну безпеку держави. Роль органів державної влади у формуванні та реалізації економічної політики.</p>		
2	T2	<p>Тема 2. Теоретичні основи національної економіки.</p> <p>Теоретичні підходи до аналізу національної економіки. Чотири напрями поступу нації: справедливий соціальний розвиток, стає економічне зростання, ефективне управління та екологічна рівновага.</p> <p>Економічна логіка співіснування державного та приватного секторів у національній економіці. Масштаби та функції державного сектора, економічні мотиви державного втручання.</p> <p>Фінансова система як елемент макроекономічної стабільності: роль банківської системи, небанківських фінансових установ та центрального банку у забезпеченні стабільності національної економіки.</p>	8	8
3	T3	<p>Тема 3. Секторальна структура та промислова політика.</p> <p>Секторальна та галузева структура національної економіки: добувна і переробна промисловість, аграрний сектор, будівництво, енергетика, сфера послуг.</p> <p>Структурні трансформації економіки та пріоритети довгострокового розвитку. Промислова політика держави та інструменти публічного управління стимулювання виробництва товарів і послуг з високою доданою вартістю.</p> <p>Інфраструктура національної економіки як чинник економічного зростання: транспортна, логістична, енергетична та цифрова інфраструктура. Роль держави у фінансуванні та координації інфраструктурних проєктів.</p>	8	8
4	T4	<p>Тема 4. Ресурсний та інвестиційно-інноваційний потенціал національної економіки.</p> <p>Природно-ресурсний потенціал національної економіки: кількісна та якісна характеристика природних ресурсів, моделі ринку землі, економічні ефекти використання ресурсів.</p> <p>Система публічного управління природними ресурсами: інституційна структура, регуляторні механізми та нормативно-правове забезпечення.</p> <p>Людський капітал як ключовий ресурс економічного розвитку. Демографічні виклики, ринок праці, гендерні дисбаланси та їх вплив на економічну динаміку.</p> <p>Інвестиційно-інноваційний потенціал: інвестиційна привабливість країни та територій, практики залучення інвестицій, роль інновацій у структурній модернізації економіки.</p>	8	8
5	T5	<p>Тема 5. Відкритість національної економіки та європейська інтеграція.</p> <p>Відкрита національна економіка: зовнішньоекономічні зв'язки та їх вплив на економічний розвиток. Іноземне</p>	8	8

		інвестування та міжнародна фінансова допомога. Роль міжнародних фінансових організацій (МВФ, Світовий банк, ЄБРР, Європейський інвестиційний банк) у забезпеченні фінансової стабільності та реалізації економічних реформ. Проблема зовнішньої заборгованості. Європейська інтеграція України: вигоди та виклики для національної економіки, вплив на конкурентоспроможність виробників, ринки праці та трудову міграцію.		
6	T6	Тема 6. Національна економіка в умовах відбудови та відновлення. Економічні наслідки воєнних дій та втрати національної економіки. Державна політика відновлення та відбудови: інституційне та нормативно-правове забезпечення. Досвід відновлення економік після воєн та масштабних катастроф. Джерела фінансових ресурсів для відбудови, роль міжнародної допомоги, інвестицій та механізмів державно-приватного партнерства. Відбудова як комплексний процес інтеграції ресурсної, структурної, інвестиційної та соціально-економічної політики. Управлінське лідерство, стратегічне бачення та цінності у процесах відновлення національної економіки.	8	8
		Модульний контроль 1	8	8
Змістовний модуль 2. Регіональна економіка та розвиток територій				
7	T7	Тема 7. Теоретичні основи регіональної економіки та територіального устрою. Регіональна економіка як складова національної економічної системи та об'єкт публічного управління. Поняття регіону та макрорегіони: нормативний підхід. Адміністративно-територіальний устрій як основа територіального управління. Європейський досвід територіальної організації влади та принципи децентралізації.	8	8
8	T8	Тема 8. Соціально-економічний та людський розвиток територій. Соціально-економічний розвиток регіонів і громад: кількісні та якісні характеристики, диспропорції розвитку територій. Регіональний людський розвиток як ключова складова територіальної конкурентоспроможності. Демографічні процеси, зайнятість, доходи населення, освіта, охорона здоров'я та соціальні послуги. Комфортне життя, інклюзія, безбар'єрність та соціальна згуртованість як умови сталого розвитку територій.	8	8
9	T9	Тема 9. Місцева економіка та фінансово-економічна спроможність громад. Громада як базовий суб'єкт місцевого економічного розвитку. Ресурси розвитку місцевих економік: людські, фінансові, інфраструктурні та інвестиційні. Розвиток місцевого бізнес-середовища, інвестиційного клімату, індустріальних парків та підприємництва в міських і	8	8

		сільських громадах. Бюджетна децентралізація та міжбюджетні відносини. Місцеві бюджети як інструмент забезпечення фінансової автономії та економічної спроможності територій.		
10	T10	Тема 10. Просторова організація економіки. Просторова організація економіки та функціональні типи територій. Безпековий підхід: території відновлення, полюси зростання, території сталого розвитку, території з особливими умовами розвитку. Території, які потребують державної підтримки для зменшення диспропорцій у розвитку регіонів.	8	8
11	T11	Тема 11. Управління економічним розвитком територій. Інституційне забезпечення управління регіональним розвитком: органи місцевого самоврядування, агенції регіонального розвитку, міжмуніципальне співробітництво, муніципальна статистика.	8	8
12	T12	Тема 12. Конкурентоспроможність територій та сталий розвиток. Конкурентоспроможність регіонів і громад: фактори економічного зростання та територіальної привабливості. Міста як економічні центри та драйвери розвитку (Київ, Харків, Дніпро, Одеса, Львів та ін.). Роль міських агломерацій у формуванні регіонального економічного простору. Сталий розвиток територій: економічна ефективність, соціальна інклюзія та екологічна безпека. Забезпечення балансу між економічним зростанням, якістю життя населення та збереженням довкілля.	8	8
		Модульний контроль 2	8	8
		Іспит	8	8
Разом:			120	120

4.3.Форми контролю та методи оцінювання

Основними видами контролю результатів навчання під час вивчення дисципліни «Національна та регіональна економіка» є: поточний, періодичний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється у формі усного та письмового опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань і розрахункових робіт, підготовки презентацій та аналітичних оглядів. За сукупністю певних тем здійснюється періодичний контроль у вигляді модульних контрольних робіт.

Після вивчення курсу застосовується підсумковий контроль у формі екзамену. Екзамен проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного та періодичного контролю за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види індивідуальних завдань та обов'язкових робіт, передбачених робочою програмою. Екзамен охоплює різні способи контролю: вирішення тестів, розкриття теоретичних питань та розв'язання практичних завдань. Білети екзамену з дисципліни містять 2 теоретичних питання та 1 практичне завдання (*змінна частина*), відповіді на які повинні ґрунтуватись на обсязі знань з усього курсу.

Підсумкова оцінка визначається як сума балів за поточний контроль (максимум 60 балів), під час якого оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-бальною системою та переведенням у бальну шляхом множення середньоарифметичного значення на коефіцієнт

переведення у 60-бальну шкалу - 12, та результатів підсумкового контролю (екзамен - максимум 40 балів).

Розподіл балів оцінювання знань здобувачів вищої освіти у семестрі за видами навчальних занять з дисципліни «Національна та регіональна економіка»

Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2								Середня оцінка за семестр (1+2+...+16)/16	Поточний контроль	екзамен	Підсумкова оцінка		
практичні роботи					MP1	практичні роботи								MP2	5-бальна шкала	5x12=60	40 балів	60+40=100
T1	T2	T3	T4	T5		T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	17	18	19	20	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60	40	100	

Примітка: 12 – коефіцієнт переведення з 5-бальної шкали у 60-бальну при складанні екзамену.

Примітка: Контрольна робота за змістовним модулем здійснюється у формі письмових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля.

Примітка: лекції не оцінюються

Оцінювання кожного з виконаних практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичного завдання, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує практичне завдання стандартним або оригінальним способом (змінна частина), наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичного завдання, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє базові знання окремих положень, наводить приклади типових бухгалтерських проведень, проводить прості розрахунки. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичного завдання;

1 бал – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді;

0 балів – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичного завдання.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у неформальній освіті. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти відповідає робочій програмі дисципліни.

Оцінювання результатів іспиту здійснюється за наступними критеріями:

35-40 балів – бездоганна відповідь;

25-34 бали – вірна відповідь, містить окремі неточності чи упущення,

15-24 бали – загалом правильна, однак неповна чи стисла відповідь;

5-14 балів – виконання завдань не повне або не точне.

0-4 бали – розкриття питань лише розпочато.

Шкала оцінювання: національна та шкала університету

Сума балів за шкалою університету (за всі види освітньої діяльності)	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи) практики	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
менше 60	Незадовільно	Не зараховано

Підсумковий контроль у формі екзамену проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного (модульного) за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види індивідуальних завдань та обов'язкових робіт (лабораторних, практичних тощо), передбачених робочою програмою.

Загальна підсумкова оцінка (сума балів) з кожної навчальної дисципліни, з якої передбачено екзамен, обов'язково складається з оцінки поточного та/або періодичного контролю результатів навчання впродовж семестру та оцінки результатів навчання при проведенні контрольних заходів під час підсумкового контролю. Максимальну кількість балів за поточний (модульний) контроль і під час підсумкового контролю визначає викладач, про що вказує у робочій програмі навчальної дисципліни.

5. Політики дисципліни

Політики курсу «Національна та регіональна економіка» вибудовуються із урахуванням регламентних документів щодо організації навчання у Поліському університеті.

Політика щодо відвідування: відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з поважних причин, які підтверджуються документами / прокомуніковані з викладачем / куратором / завідувачем кафедри / гарантом освітньої програми / деканом факультету. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття. Відпрацювання лекційного матеріалу передбачає самостійне вивчення пропущеного теоретичного матеріалу. Практичне заняття відпрацьовується в тому числі з використанням платформи дистанційного навчання.

Політика щодо дедлайнів: роботи поточного, періодичного та підсумкового контролю здобувачі освіти мають здавати вчасно. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у конференціях, тривога, відсутність світла тощо) термін зарахування навчальних завдань може бути подовжений за погодженням із викладачем курсу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, зараховуються за мінімальною оцінкою.

Політика використання мобільних пристроїв: мобільні пристрої дозволяється використовувати під час он-лайн тестування, підготовки практичних завдань в процесі заняття. Задля зручності, дозволяється використання ноутбуків та інших електронних пристроїв під час навчання в аудиторіях (за взаємною згодою всіх учасників освітнього процесу). Під час підсумкового контролю мобільні пристрої лежать на столах екранами до низу.

Політика щодо комунікації із викладачем: у разі виникнення потреби учбового характеру при вивченні дисципліни здобувач освіти звертається до викладача за додатковими роз'ясненнями в робочі години, у вільний від занять час.

5. Література необхідна для вивчення навчальної дисципліни

Основна

1. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Каб. Міністрів України від 03.03.2021 № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-п#Text>
2. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
3. Про затвердження Статистичної класифікації територіальних одиниць України (NUTS-UA). Наказ Держстату від 18 липня 2024 року № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0189832-24#Text>
4. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : Постанова Каб. Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п#Text>
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій : Закон України від 09.07.2022 № 2389-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text>
6. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
7. Публічне управління регіональною безпекою та сталим розвитком територій: монографія / Дацій Н. В., Войтенко А. Б., Загурська-Антонюк В. Ф. та ін. ; за заг. ред. проф. В. П. Якобчук. Житомир : Поліський нац. університет, 2025. 578 с <http://ir.polissiauniver.edu.ua/handle/123456789/17412>
8. Національна економіка: теорія, методологія та сучасні тенденції трансформації. Кухарська Н.О., Забарна Е.М., Задорожнюк Н.О. Київ. 2020. 288с.
9. Мельникова В. І. Національна економіка. Навч. посіб. 2_ге вид. перероб. та доп. К.: Центр навчальної та практичної літератури, 2019. 248 с.
10. Чернявська О.В. Національна економіка : навч. посібник. Київ. Центр навчальної та практичної літератури. 2018. 502 с.
11. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. За заг. ред. В.П.Якобчук. Київ Ліра-К, 2025. 475 с.

Додаткова

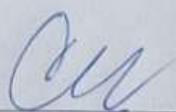
1. Заблудська І.В., Рогозян Ю.С. Економіко-правовий аспект оцінювання результативності й ефективності розбудови функціональних типів територій України. *Економіка України*. 2023. № 1. С. 44–60. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.01.044>
2. Кравців В. С., Сторонянська І. З. Регіональна політика vs просторові зрушення економіки України: пошук відповідей на актуальні питання. *Вісн. НАН України*. 2025. №3. С. 29–28. doi: <https://doi.org/10.15407/visn2025.03.029>

3. Пронько Л., Затайдух К., Чорний Я. Економічний розвиток територіальних громад: сутність, особливості та стратегічні перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. №59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-65>
4. Коломицева О. В., Проданова Л. В. Бізнес-структури територіальних громад України в умовах військового стану: проблеми функціонування. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. 2022. Випуск 66. С.17–29. <https://doi.org/10.24025/2306-4420.66.2022.268564>
5. Мельник М. І., Лещух І. В. Роль агломерацій в забезпеченні інтегрованого просторового розвитку. *Інклюзивна економіка*. 2024. № 4 (06). С.27–35. https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.6-4

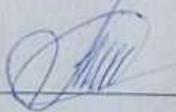
Джерела інформації

1. Платформа розвитку міст. <http://urbanua.org/>
2. Аналітичний центр CEDOS. <https://cedos.org.ua/>
3. <https://mistosite.org.ua>
4. Державна служба статистики України. <https://stat.gov.ua/uk>
5. Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» 2016 // Федерація канадських муніципалітетів. <http://pleddg.org.ua/ua/tag/misceviy-ekonomichniy-rozvitok/>
6. Електронні ресурси ЦОБВ. Перелік див. <https://www.kmu.gov.ua/ua/catalog>
7. Наукові установи відділення економіки НАНУ, перелік див. за посиланням <http://www.nas.gov.ua/UA/NASUDepartment/Pages/default.aspx?DepartmentID=0002174>
8. Національний інститут стратегічних досліджень, див. <http://www.niss.gov.ua/>
9. Наукова бібліотека Поліссяунівер.
10. Агенція регіонального розвитку Житомирської області, див. <http://zrda.org/>
11. Аналітична платформа VoxUkraine. <https://voxukraine.org/uk/>
12. Моніторинг реформ iMoPe. <http://imorevox.org>
13. Неурядовий дослідницький центр з питань економічної політики «Центр економічної стратегії». <https://ces.org.ua/>
14. Дорожня карта реформ. Реанімаційний Пакет Реформ. https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/Dorozhnya-karta-reform_30.10.2018.pdf

Викладач _____

 Леся СИМОНЕНКО
 (Ініціали та прізвище)

Завідувач кафедри _____

 Валентина ЯКОБЧУК
 (Ініціали та прізвище)